

Maranathakerk 10 mei 2026 zondag Rogate Hebr 8:1-12 Joh 16:22-28

Gemeente van Jezus Christus,

Waar kunnen we elkaar nog op aanspreken? Onlangs sprak hier in de Maranathakerk oud-minister Jan Pronk, ik denk, ons aller bezorgdheid uit. De wereldorde die we na WO II hebben opgebouwd werkt niet meer. Landen, grootmachten, laten zich niet meer aanspreken op een internationale orde, afspraken legt men naast zich neer. Zelfs zonder verhulling wordt het uitgesproken: wetten gelden voor ons niet, wie zich groots weet hoort te doen wat hij wil, zonder beperking, van wie of wat dan ook.

Hoe gebrekkig die wereldorde ook is, was, op het terrein van internationaal recht, zorg voor de aarde, respect voor soevereiniteit van landen, hoe zeer die orde ook nog veel te veel was ingericht naar de macht van westerse landen, het heeft toch lange tijd enige vorm van stabiliteit geboden. Hoe vaak falend ook, er wás een dam opgeworpen tegen de vanzelfsprekendheid waarmee landen naar de wapens grepen om geschillen op te lossen. Het internationaal gerechtshof hier vlakbij in het Vredespaleis, heeft buiten het zicht van de schijnwerpers in tientallen jaren menige oorlog voorkomen. Het internationaal strafhof, ook hier vlakbij, is kennelijk zo belangrijk dat vanaf de andere kant van de atlantische oceaan rechters en medewerkers het leven hier in Den Haag bijzonder zuur wordt gemaakt.

De wereldorde waarmee we gedacht hebben na de oorlog het definitief anders, beter te gaan doen staat op breken, en is in veel opzichten ook al gebroken. Lodewijk Asscher sprak het uit op 4 mei: de Holocaust spreekt niet meer van zelf, waar kunnen we elkaar nog op aanspreken?

Deze zorg gaat niet alleen over de grote verbanden van Verenigde Naties, Navo, wereldafspraken. Dit 'niet-aanspreekbaar zijn' gebeurt ook hier, in Nederland, binnen onze samenleving. Het speelt al veel langer, het is niet van vandaag of gisteren dat we van elkaar horen: dat bepaal ik toch zeker zelf? Vrijheid betekent voor velen: doen wat je wil, spuien wat je wil, zonder onderbouwing, bedreigen wie je wil, zonder begrenzing, zonder wet, zonder enige interesse in de gevolgen van wat jij doet.

Vandaag is het zondag, en dus doen we de Bijbel open. We komen net van 4 en 5 mei vandaan. En dan lezen we hoe de Hebreëen brief, voluit de profeet Jeremia aanhaalt: stem van de God van Israel, die spreekt van een nieuw verbond, waarin Hij

zijn wil, zijn wet, zijn wijsheid tot in ons denken zal brengen, in het hart van mensen zal hij zijn wet schrijven. En niemand hoeft zijn buurman, vriend, volksgenoot aan te sporen om zich aan die wet te houden, want het spreekt vanzelf, het is in ons, we zijn er een geheel mee, wij allen zijn erop aanspreekbaar.

Hoe komen we in die nieuwe werkelijkheid.

De Hebr brief wil daarover maar één ding zeggen: Jezus heeft de hoofdrol. De lezing van vandaag begint bij Hem en wijst terug naar alles wat tot dan toe in de brief is gezegd over Jezus, de zoon van de Vader, en dat is in deze brief heel wat. De brief is uniek in het Nieuwe Testament, in een lang betoog wordt uitgelegd dat Jezus, zelf schuldeloos, door het offer van zijn eigen leven, door de plaats in de hemel die hij op grond daarvan heeft ingenomen aan de rechterhand van de Vader, een volkomen en blijvende hogepriester is geworden. Hij is de basis en de kern en de borg van het nieuwe verbond tussen God en zijn volk Israel, een verbond waar de gemeente van Christus bij in besloten mag zijn. Waarom weet de Hebreeen brief dit alles zo zeker: omdat Jezus in de hemel is, ter rechterzijde van God de Vader.

Als iemand jou nu vraagt: wat betekent Jezus Christus voor jou, wat zou je dan zeggen? Misschien niet direct dit. Maar als wij iemand uit de vroege Christentijd, de tijd waarin de brief geschreven is, zouden vragen: wat betekent Jezus Christus voor jou, dan is de kans groot dat die christen zou zeggen: dat Jezus in de hemel is, zittend aan de rechterhand van God de Vader.

Vandaag is het, na 4 en 5 mei, ook de zondag voor Hemelvaartsdag. Een mooie vrije dag, maar niet meer een grote kerkelijke feestdag. Dat is het wel in de Hebreeen brief en net zo zeer in het Johannes evangelie. Je kan het Johannes evangelie niet opslaan of het staat er, vaak meerdere keren per hoofdstuk. Ook hier, in de woorden van Jezus zelf: ik ben van de Vader uitgegaan, en in de wereld gekomen, ik verlaat de wereld weer en ik ga tot de Vader. In de tuin van de Opstanding op Paasmorgen is dit de boodschap die Jezus geeft aan Maria Magdalena: ga naar mijn broeders en zeg tot hen: ik vaar op naar mijn vader en jullie vader, naar mijn God en jullie God. Ook de Hebr brief is er vol van, van die Hemelvaart: Jezus heeft plaatsgenomen in de hemel aan de rechterzijde van de troon van Gods Majesteit. Hij is in de hemel, daar waar God is.

Voor ons is de hemel niet meer zo duidelijk als voor de mensen toen, in vroegere tijden. Mensen van toen zagen 's nachts de stille pracht van een schitterende sterrenhemel, en wisten, die flonkering, die schoonheid, is een glimp uit de verte van die wereld daar nog weer boven, de wereld van majesteit en heerlijkheid waar God is, waar de hemel is, en daar is Hij, de zoon, die ons heeft gezocht op aarde, geworden als wij, die geleden heeft voor ons, in onze plaats, is opgestaan uit de dood, opgegaan naar de hemel, en nu is Hij daar, bij de vader, in die wereld van schoonheid en licht, blijvend, onwankelbaar, bestendiger dan wat ook hier op aarde. Als wij omhoogkijken, zien we nauwelijks nog de sterren, daar moeten we voor naar andere minder bebouwde streken, maar zelfs dan, daar, zien we niet wat christenen uit vroeger tijden voor zich zagen.

Door ruimtevaart en telescopen, zijn we daarboven in een eindeloos heelal terecht gekomen, schitterend, dat wel, maar ook diep verontrustend, zo kwetsbaar de kleine aarde, dat ene enige plekje dat ons is toebedeeld, daar moeten we het mee doen, mens-zijn is op aarde-zijn, in een oneindig heelal dat nog zoveel geheimen voor ons heeft, waar de tijd in miljoenen en miljarden jaren telt, tijden waar wij mensen niet tegen bestand zijn. Als nu ons gevraagd wordt: wat betekent Jezus voor jou, zeggen we niet als eerste: dat Hij daarboven is. Want we weten niet meer zo goed waar de hemel is.

Wat kan de Christen, uit de vroege kerk, ons dan nu nog geven?

De Hebr brief wordt niet meer vaak gelezen in de kerk. Toch is de brief dichterbij dan je zou denken. Een heel bekend plaatje bijvoorbeeld is het anker dat we op een muurschildering en een van de schilden zien hier in de kerk, dat komt uit de Hebr brief, hoofdstuk 6. Het anker voor de ziel, een onvergankelijk houvast.

Verankering: dat woord vat de Hebr brief heel goed samen. Verankering. We hebben een volmaakte hogepriester in de hemel, de beloftes voor de aarde zijn bij hem geborgd, het nieuwe verbond waar Jeremia al van sprak is in Hem verankerd, de toekomstige dingen zijn in Jezus, die bij de Vader is, werkelijker en waarachtiger dan welke vastigheid dan ook op aarde.

We begonnen met de diepe bezorgdheid over de teloorgang van afspraken en structuren waar we na de oorlog aan hebben gebouwd en gesleuteld. We weten toch als we terugkijken in het verleden wat er op het spel staat, we zien toch wat er

gaande is, we zien wat er komt als we niet in staat zijn de klimaatopwarming te beteugelen, de biodiversiteit te redden, de oorlogen tot vrede om te buigen? Wat hebben we het nodig, een nieuw, beter verbond. Hoe zou dat zijn? Wat kunnen we doen? Waar zijn we zelf op aan te spreken?

In het Joh Ev horen we: bidt erom, stem erop af, gewoon dóen, en de Hebr brief zegt: wat werkelijk is, wat waar is, bestaat. Het is bij, en komt van, daar waar Christus is. Juist voor wat je niet ziet kun je bidden. Deze zondag heet niet voor niets 'Rogate': bidt. Bidt, ook al zie je het hemel-paleis niet. Ook de vroege Christenen die de hemel waar Christus is zagen als een stralende werkelijkheid boven ons, ook zij wisten: Hij is niet in onze handen. Bestendinging van wat werkelijk, waar, blijvend, goed is, ligt elders, buiten het bereik van geweldenaars, in zijn handen. Dat is evangelie. Dat is wat de Christenen van de vroege kerk ons geven. Als de verankering in de hemel ligt, is er op aarde reden voor hoop. Stem daarop af, bidt.

Wanneer we bidden, zoals Jezus ons geleerd heeft: uw Koninkrijk kome, ziet de Hebr brief het voor zich in de woorden van de profeet Jeremia. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde, tot in ieders denken, tot in ieders hart.

Amen

Den Haag, Erika van Gemerden